

BOTANICKÝ PRŮZKUM LOKALITY „NIVY“

Zpracovatel:

Odborné přírodovědecké práce
Ing. Alexandra MASOPUSTOVÁ
Kladenská 273, 357 47 Krásno
608 663 998, a.masopustova@seznam.cz
IČO 722 389 33

Datum: červenec 2009

1 ÚVOD A METODIKA

Na základě objednávky EC Meluzína RCAB byl proveden botanický průzkum na lokalitě „Nivy“.

Bylo provedeno zmapování vegetace, která byla zařazena do jednotek biotopů podle Katalogu biotopů ČR (Chytrý et al. 2001). Dále byl proveden soupis druhů vyšších cévnatých rostlin. Pozornost byla kladena především na zvláště chráněné, ohrožené a jinak významné druhy rostlin, včetně druhů invazních a na významné exempláře autochtonních dřevin a vysokokmenů ovocných druhů. Druhy chráněné vyhláškou MŽP č. 395/1992 Sb. jsou označeny symboly §KO – kriticky ohrožené, §SO – silně ohrožené, §O – ohrožené. Druhy uvedené v Červeném seznamu České republiky (Holub et Procházka 2000) jsou označeny symboly C1 – kriticky ohrožené, C2 – silně ohrožené, C3 – ohrožené a C4 – druhy vzácnější vyžadující pozornost.

Z důvodu lokalizace vegetačních jednotek a některých chráněných nebo jinak významných druhů rostlin byla lokalita rozdělena do dílčích ploch - segmentů. Segment je charakterizován výskytem jednoho typu biotopu, případně mozaiky několika biotopů. Soupis druhů je však lokalizován do jednotlivých segmentů.

Botanické hodnocení proběhlo v červenci 2009.

Nomenklatura druhů je podle Klíče ke květeně České republiky (Kubát 2002).

2 CHARAKTERISTIKA LOKALITY

Lokalita se nachází na okraji obce Nivy cca 0,5 km jihozápadně od obce. Nachází se v povodí pravostranného bezejmenného přítoku Vitického potoka. Území tvoří soustava lučních enkláv se dvěma pramennými depresiemi, kde pramení zmíněný bezejmenný potok. Součástí jsou i porosty náletových dřevin i kultur na okrajích luk. Louky jsou pasené skotem. V náletových dřevinách byla nedávno provedena výrazná probírka dřevin, takže se dnes jedná o velmi rozvolněné porosty s lučními druhy. V podmáčených loukách bylo v roce 2007 provedeno hluboké odvodnění, které podmáčené louky příliš neovlivnilo. Na lokalitě se nachází jedna drobná vodní plocha silně zanesená a připravovaná na odbahnění a rekonstrukci hráze. Druhá vodní plocha se nachází v olšině ve východní části lokality. Je silně zanesená a je mimo zájem majitele pozemků. V těsném sousedství lokality leží další drobná vodní plocha, též silně zanesená.

Dominantním biotopem území jsou mezofilní ovsíkové louky s přechodem k poháňkovým pastvinám. Jsou však poměrně ruderalizované intenzivní pastvou. Geologickým podkladem jsou biotické středně zrnité porfyrické granity (Zoubek 1963). Z hlediska vegetace se na lokalitě potencionálně vyskytovaly bikové nebo jedlové doubravy (*Luzula albidae-Quercetum petraeae*, *Abieti-Quercetum*) (Neuhäuslová et Moravec 1997). Dle fytogeografického členění spadá oblast do okrsku 24b. Horní Poohří – Sokolovská pánev (Skalický 1987).

2.1 PŘEHLED ZJIŠTĚNÝCH BIOTOPŮ

Kód biotopu	Název biotopu
M1.3	Eutrofní vegetace bahnitých substrátů
T1.1	Mezofilní ovsíkové louky
T1.5	Vlhké pcháčové louky
T1.6	Vlhká tužebníková lada
L2.2	Údolní jasanovo-olšové luhy
X3	Extenzivně obhospodařovaná pole
X12	Nálety pionýrských dřevin

2.2 PŘEHLED TAXONŮ

latinský název	český název	olšiny L2.2	zazemněný rybník M1.3	louky T1.1	pcháčové louky T1.5	podmáčená louka s přesličkou T1.6	pole X3	nálety X12
<i>Acorus calamus</i>	šáchor obecný					x		
<i>Aegopodium podagraria</i>	bršlice kozí noha	x						x
<i>Agrostis canina</i>	psineček psí				x			
<i>Agrostis capillaris</i>	psineček rozkladitý			x				x
<i>Agrostis stolonifera</i>	psineček výběžkatý	x	x	x	x			x
<i>Achillea millefolium</i> agg.	řebříček obecný			x				x
<i>Alchemilla</i> sp.	kontryhel			x				
<i>Alisma plantago lanceolata</i>	žabník jitrocelový				x			
<i>Alnus glutinosa</i>	olše lepkavá	x						
<i>Alopecurus aequalis</i>	psárka plavá		x		x			
<i>Alopecurus pratensis</i>	psárka luční	x		x	x			x
<i>Angelica sylvestris</i>	děhel lesní	x			x	x		
<i>Anthriscus sylvestris</i>	kerblík lesní							x
<i>Arrhenatherum elatius</i>	ovsík vyvýšený			x				x
<i>Athyrium filix-femina</i>	papratka samičí	x						x
<i>Bellis perennis</i>	sedmikráska obecná			x				
<i>Betula pendula</i>	bříza převislá	x						x
<i>Betula pubescens</i>	bříza pýřitá	x				x		
<i>Bistorta major</i>	hadí kořen	x			x			
<i>Bromus hordeaceus</i>	sveřep měkký			x				
<i>Caltha palustris</i> agg.	blatouch bahenní	x			x	x		
<i>Campanula patula</i>	zvonek rozkladitý			x				
<i>Campanula rotundifolia</i>	zvonek okrouhlolistý			x				
<i>Capsella bursa pastoris</i>	kokoška pastuší tobolka			x				

latinský název	český název	olšiny L2.2	zazemněný rybník M1.3	louky T1.1	pcháčové louky T1.5	podmáčená louka s přesličkou T1.6	pole X3	nálety X12
<i>Cardamine amara</i>	řeřisnice hořká	x				x		
<i>Carex brizoides</i>	ostřice třeslicovitá	x						x
<i>Carex rostrata</i>	ostřice zobánkatá				x	x		
<i>Carex vesicaria</i>	ostřice měchýřkatá					x		
<i>Cirsium arvense</i>	pcháč oset			x				
<i>Cirsium heterophyllum</i>	pcháč různolistý			x				
<i>Cirsium palustre</i>	pcháč bahenní	x			x			
<i>Crepis paludosa</i>	škarda bahenní	x			x	x		
<i>Dactylis glomerata</i>	srha dvouřízná	x		x				x
<i>Deschampsia cespitosa</i>	metlice trsnatá	x			x			
<i>Dianthus deltoides</i>	hvozdík kropenatý			x				
<i>Dryopteris dilatata</i>	kaprad' rozložená	x						x
<i>Epilobium palustre</i>	vrбка bahenní				x	x		
<i>Equisetum fluvatile</i>	přeslička poříční				x	x		
<i>Equisetum palustre</i>	přeslička bahenní	x			x			
<i>Equisetum sylvaticum</i>	přeslička lesní	x						
<i>Euphorbia esula</i>	prýšec obecný			x				
<i>Festuca rubra</i>	kostřava červená			x				x
<i>Filipendula ulmaria</i>	tužebníček jilmový	x			x			
<i>Fragaria vesca</i>	jahodník obecný							x
<i>Galeopsis bifida</i>	konopice dvouklanná	x		x				x
<i>Galium aparine</i>	svízel přítula	x		x				x
<i>Galium mollugo</i> agg.	svízel bílý			x				
<i>Galium palustre</i>	svízel bahenní	x	x		x	x		
<i>Galium uliginosum</i>	svízel mokřadní	x	x		x	x		
<i>Geum urbanum</i>	kuklík městský	x						
<i>Glyceria declinata</i>	zblochan zoubkatý				x			
<i>Glyceria fluitans</i>	zblochan vzplývavý	x	x		x			
<i>Gnaphalium uliginosum</i>	protěž bažinná			x	x			
<i>Heracleum sphondylium</i>	bolševník obecný			x				
<i>Holcus lanatus</i>	medyněk huňatý				x			
<i>Holcus mollis</i>	medyněk měkký			x				x
<i>Hypericum maculatum</i>	třezalka skvrnitá			x				
<i>Chaerophyllum hirsutum</i>	krabilice chlupatá	x				x		
<i>Chenopodium album</i> agg.	merlík bílý			x				
<i>Impatiens noli-tangere</i>	netýkavka nedůtklivá	x			x			
<i>Juncus bufonius</i>	sítina žabí		x		x			
<i>Juncus effusus</i>	sítina rozkladitá	x	x		x			
<i>Knautia arvensis</i>	chrastavec luční							x

latinský název	český název	olšiny L2.2	zazemněný rybník M1.3	louky T1.1	pcháčové louky T1.5	podmáčená louka s přesličkou T1.6	pole X3	nálety X12
<i>Lathyrus pratensis</i>	hrachor luční			x	x			x
<i>Leucanthemum vulgare</i> subsp. <i>vulgare</i>	kopretina obecná			x				
<i>Linaria vulgaris</i>	lnice květel			x				
<i>Lolium perenne</i>	jílek vytrvalý			x				
<i>Lotus corniculatus</i>	štírovník růžkatý			x				
<i>Lotus uliginosus</i>	štírovník bažinný				x	x		
<i>Lupinus polyphyllus</i>	lupina mnoholistá			x				
<i>Luzula pilosa</i>	bika chlupatá							x
<i>Lycopus europaeus</i>	kyprej vrbice	x	x		x			
<i>Lychnis flos-cuculi</i>	kohoutek luční				x	x		
<i>Lysimachia vulgaris</i>	vrbina obecná	x	x		x	x		
<i>Malva moschata</i>	sléz pižmový			x				
<i>Mentha sp.</i>	máta				x			
<i>Menyanthes trifoliata</i>	vachta trojlistá					x		
<i>Mycelis muralis</i>	mléčka zední							x
<i>Myosotis nemorosa</i>	pomněnka hajní	x			x	x		
<i>Oxalis acetosella</i>	šťavel kyselý							x
<i>Persicaria hydropiper</i>	rdesno peprník		x	x	x			
<i>Phleum pratense</i>	bojínek luční			x				
<i>Picea abies</i>	smrk ztepilý	x						
<i>Pinus sylvestris</i>	borovice lesní	x						x
<i>Plantago lanceolata</i>	jitrocel kopinatý			x				x
<i>Plantago major</i>	jitrocel větší			x				x
<i>Poa annua</i>	lipnice roční			x				
<i>Poa pratensis</i>	lipnice luční			x				
<i>Poa trivialis</i>	lipnice obecná	x			x	x		
<i>Populus tremula</i>	topol osika	x		x				x
<i>Portulaca oleracea</i>	šrucha zelená pravá				x			
<i>Potentilla anserina</i>	mochna husí			x				
<i>Potentilla palustris</i>	zábělník bahenní				x	x		
<i>Prunus spinosa</i>	trnka obecná							x
<i>Pteridium aquilinum</i>	hasivka orličí			x				
<i>Quercus robur</i>	dub letní							x
<i>Ranunculus acris</i>	pryskyřník prudký			x	x			
<i>Ranunculus flamula</i>	pryskyřník plamének	x	x		x			
<i>Ranunculus repens</i>	pryskyřník plazivý	x		x	x			x
<i>Rosa canina</i>	růže šípková							x
<i>Rubus idaeus</i>	ostružiník maliník			x				x
<i>Rubus sp.</i>	ostružiník	x		x				x
<i>Rumex acetosa</i>	šťovík luční			x				x
<i>Rumex aquaticus</i>	šťovík vodní					x		
<i>Rumex crispus</i>	šťovík kadeřavý			x	x			

latinský název	český název	olšiny L2.2	zazemněný rybník M1.3	louky T1.1	pcháčové louky T1.5	podmáčená louka s přesličkou T1.6	pole X3	nálety X12
<i>Rumex obtusifolium</i>	šťovík tupolistý			x				
<i>Salix cinerea</i>	vrba šedavá	x				x		
<i>Sambucus nigra</i>	bez černý							x
<i>Scirpus sylvaticus</i>	skřípina lesní	x			x			
<i>Senecio ovatus</i>	starček vejčitý	x						x
<i>Solanum dulcamara</i>	lilek potměchuť	x			x	x		
<i>Sorbus aucuparia</i>	jeřáb ptačí	x						
<i>Stellaria alsine</i>	ptačinec mokřadní				x			
<i>Stellaria graminea</i>	ptačinec trávolistý			x				x
<i>Stellaria media</i>	ptačinec žabinec			x				
<i>Taraxacum sp.</i>	pampeliška			x				
<i>Tragopogon pratensis</i>	kozí brada luční			x				
<i>Trifolium hybridum</i>	jetel zvrhlý			x	x			
<i>Trifolium medium</i>	jetel prostřední			x				
<i>Trifolium pratense</i>	jetel luční			x				
<i>Trifolium repens</i>	jetel plazivý			x	x			x
<i>Tripleurospermum inodorum</i>	heřmánkovec nevonný			x				
<i>Tussilago farfara</i>	podběl obecný			x				
<i>Urtica dioica</i>	kopřiva dvoudomá	x		x				x
<i>Vaccinium myrtillus</i>	brusnice borůvka							x
<i>Veronica chamaedrys</i>	rozrazil rezekvítek			x				x
<i>Veronica scutellata</i>	rozrazil štítkovitý					x		
<i>Vicia angustifolia</i>	vikev úzkolistá			x				
<i>Vicia cracca</i>	vikev ptačí			x				x
<i>Vicia hirsuta</i>	vikev chlupatá			x				
<i>Vicia sepium</i>	vikev plotní			x				
<i>Viola palustris</i>	violka bahenní				x			

3 CHARAKTERISTIKA CHRÁNĚNÝCH A JINAK VÝZNAMNÝCH DRUHŮ ROSTLIN

Epilobium palustre – vrbka bahenní: C4. Druh se vyskytuje roztroušeně na podmáčených loukách. V širší oblasti je na vlhkých loukách poměrně běžný. Zaznamenán byl v segmentech 7, 8 a 11.

Menyanthes trifoliata – vachta trojlistá: §O, C3. Druh se vyskytuje roztroušeně na cca 10 m² v silně podmáčené louce v porostu přesličky poříční (*Equisetum fluviatile*) v segmentu 7.

Potentilla palustris – zábělník bahenní (mochna bahenní): C4. Druh se vyskytuje roztroušeně na kvalitnějších podmáčených loukách. Jedná se o segment 7, 8 a 11.

Veronica scutellata – rozrazil štítkovitý: C4. Roztroušeně se vyskytuje v porostu přesličky poříční (*Equisetum fluviatile*) v segmentu 7.

Invazní druhy rostlin:

Lupinus polyphyllus – lupina mnoholistá: druh byl zavlečen jako hodnotné krmivo pro zvěř. Díky schopnosti vázat dusík silně ruderalizuje a vytlačuje původní druhy. Šíří se velmi intenzivně. Na lokalitě byl nalezen roztroušený výskyt v segmentu 10.

4 ZÁVĚR

Vegetace lokality „Nivy“ je silně ovlivňována pastvou dobytka. Méně významný je tento vliv u biotopů podmáčených luk, i když na těchto lokalitách bylo v nedávné době vybudováno hluboké odvodnění. Díky pohybu dobytka, došlo ke stržení břehů, a tím i k částečnému zanesení příkopů. Druhovú skladbu těchto segmentů nebyla tedy příliš ovlivněna. Na vytěžené zemině dochází k šíření nevýznamných druhů. Pastva se dále v podmáčených biotopech (především vlhkých pcháčových loukách) projevuje degradací vegetace šířením sítiny rozkladité (*Juncus effusus*) a rozbahněním. Vegetační jednotky ve smyslu biotopů (Chytrý et al. 2000) jsou typické pouze pro vlhké pcháčové louky T1.5 z podsvazu *Calthenion*. Jednotka vlhkých tužebníkových lad T1.6 je fytoecologicky zcela nevyhraněná, ale významná z hlediska výskytu chráněných a ohrožených taxonů. Ostatní luční porosty jsou také nevyhraněné a jedná se o přechody mezofilních ovsíkových luk k poháňkovým pastvinám. Mezi typická společenstva patří údolní jasanovo-olšové luhy L2.2 ze svazu *Alnion incanae* podél drobných vodních potůčků. Ostatní porosty pak tvoří nálety dřevin. Doporučuji obhospodařovat – pást - luční společenstva méně extenzivně a omezit pastvu na podmáčených plochách. V žádném případě není vhodné provádět jakékoliv odvodnění podmáčených ploch.

Celkem bylo na lokalitě zaznamenáno 132 druhů vyšších cévnatých rostlin. Jedná se zejména o druhy luční a druhy podmáčených lučních stanovišť. Vysoký podíl ruderalů (a hlavně jejich velké plošné zastoupení) je způsoben hromaděním zvířat kolem krmišť.

Na lokalitě bylo nalezeno několik druhů zahrnutých do červeného seznamu České republiky. Jeden patří do kategorie ohrožených druhů a tři mezi druhy vzácnější, vyžadující pozornost. Nejvýznamnějším taxonem je vachta trojlístá (*Menyanthes trifoliata*), která je chráněna vyhláškou MŽP a patří do kategorie ohrožených druhů.

Dále zde byl zaznamenán jeden invazní taxon – lupina mnoholistá (*Lupinus polyphyllus*). Pravděpodobně dojde vlivem pastvy k jejímu ústupu.

5 LITERATURA

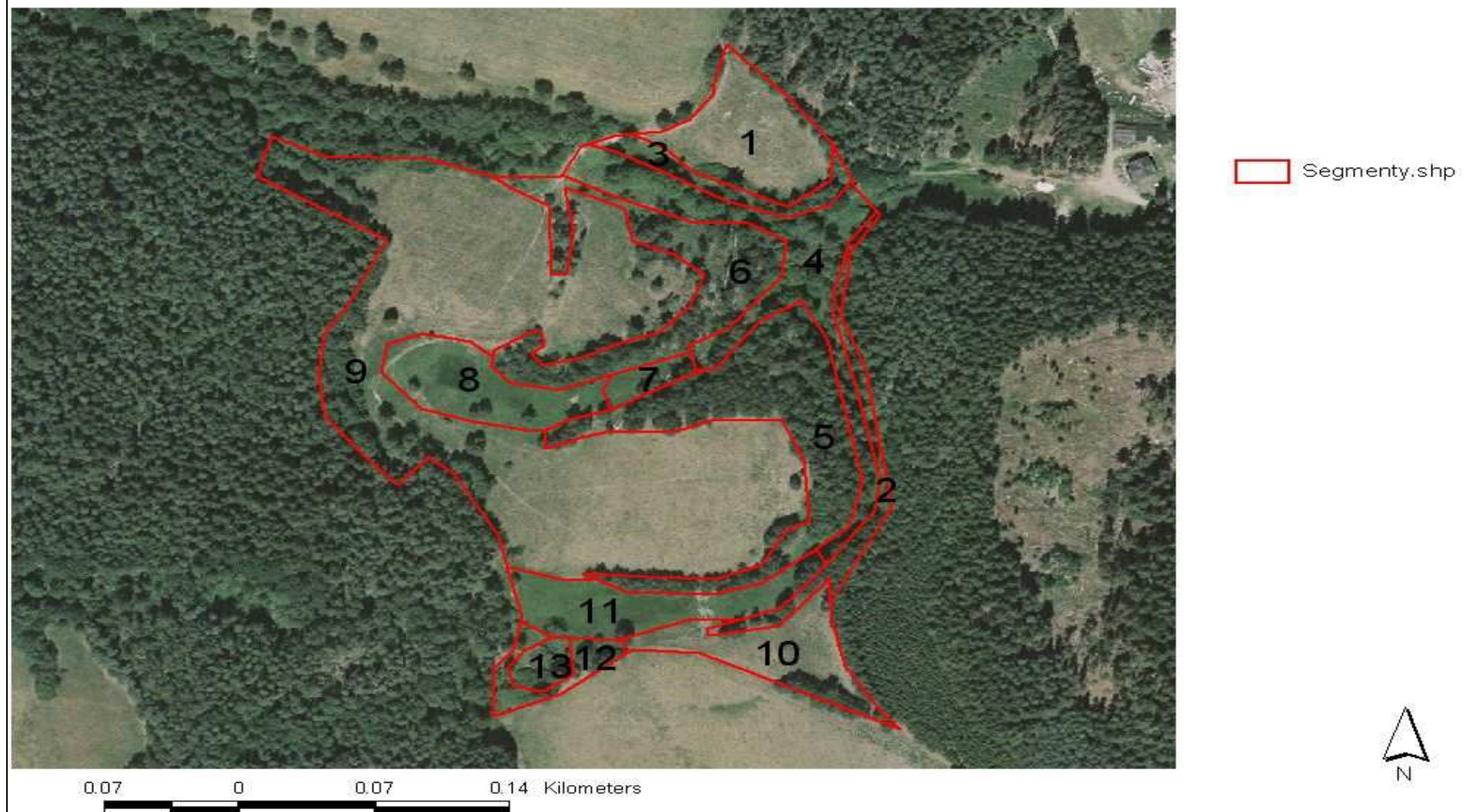
- Holub, J. et Procházka, F. (2000): Red List of vascular plants of the Czech Republic – 2000. – Preslia, Praha, 72: 187-230.
- Chytrý, M. et al. (2000): Katalog biotopů ČR. – AOPK ČR, Praha.
- Kubát, K. /ed./ (2002): Klíč ke květeně České republiky. – Academia, Praha, 928p.
- Neuhäslová, Z. et Moravec, J. /eds./ et al. (1997): Mapa potencionální přirozené vegetace České republiky. – Academia, Praha.
- Skalický V. (1987): Regionálně fytogeografické členění ČSR. – Academia, Praha.
- Zahradnický J., Mackovčín P. (eds.) a kol. (2004): Plzeňsko a Karlovarsko. In: Mackovčín P. a Sedláček M. (eds.): Chráněná území ČR, svazek XI. - AOPK ČR a EkoCentrum Brno, Praha, 588 pp.
- Zoubek, V. /red./ (1963): Geologická mapa ČSSR. Mapa předčtvrtových útvarů 1 : 200 000. List M-33-XIII Karlovy Vary-Plauen. – ÚÚG, Praha.

Citace: Masopustová, A. (2009): Botanický průzkum lokality „Nivy“. – ms. [Depon. in: EC Meluzína RCAB].

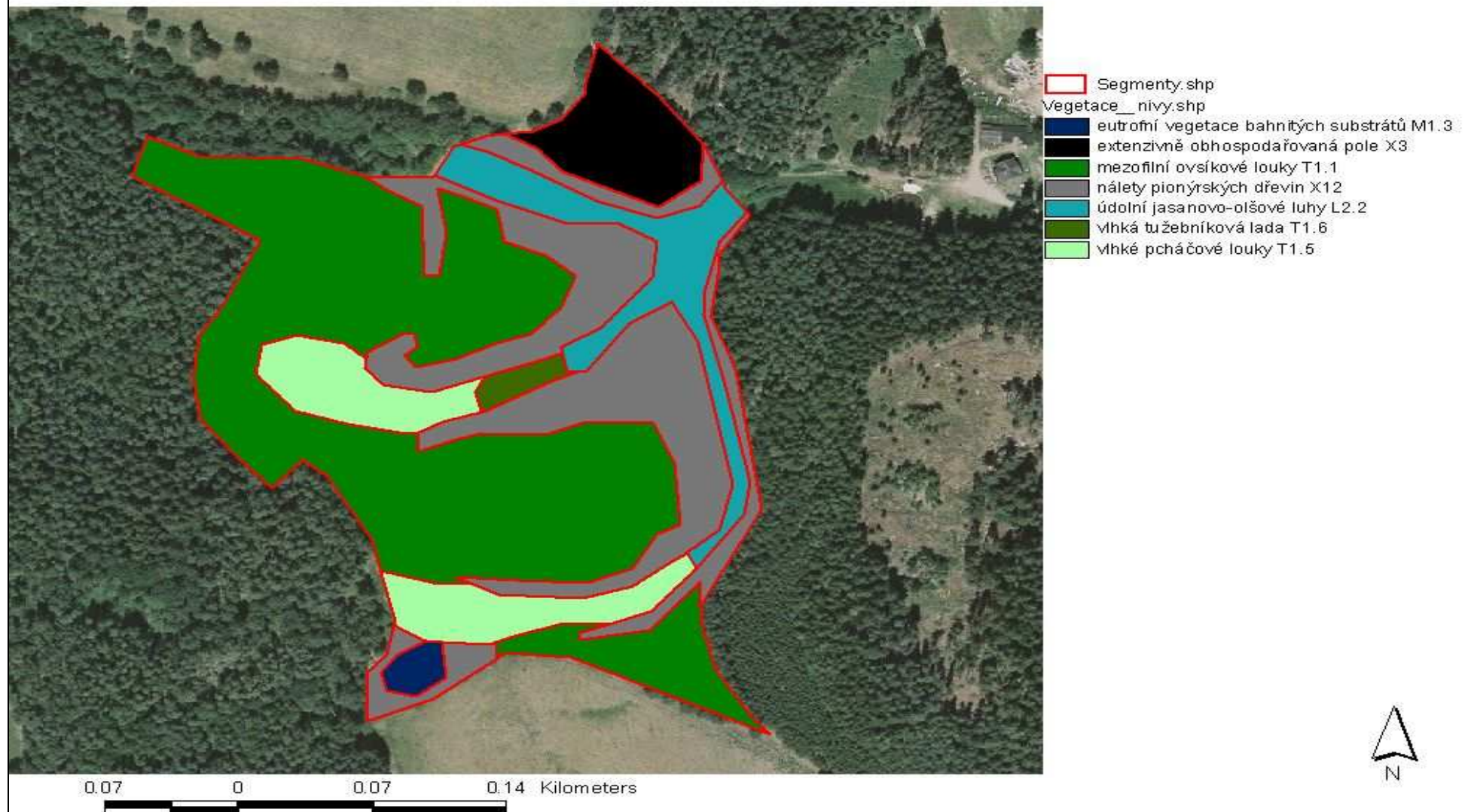
6 PŘÍLOHY

1. Mapa segmentů
2. Mapa vegetačních jednotek
3. Mapa lokalizace zvláště chráněných druhů
4. Mapa lokalizace druhů červeného seznamu
5. Mapa lokalizace významných invazních druhů

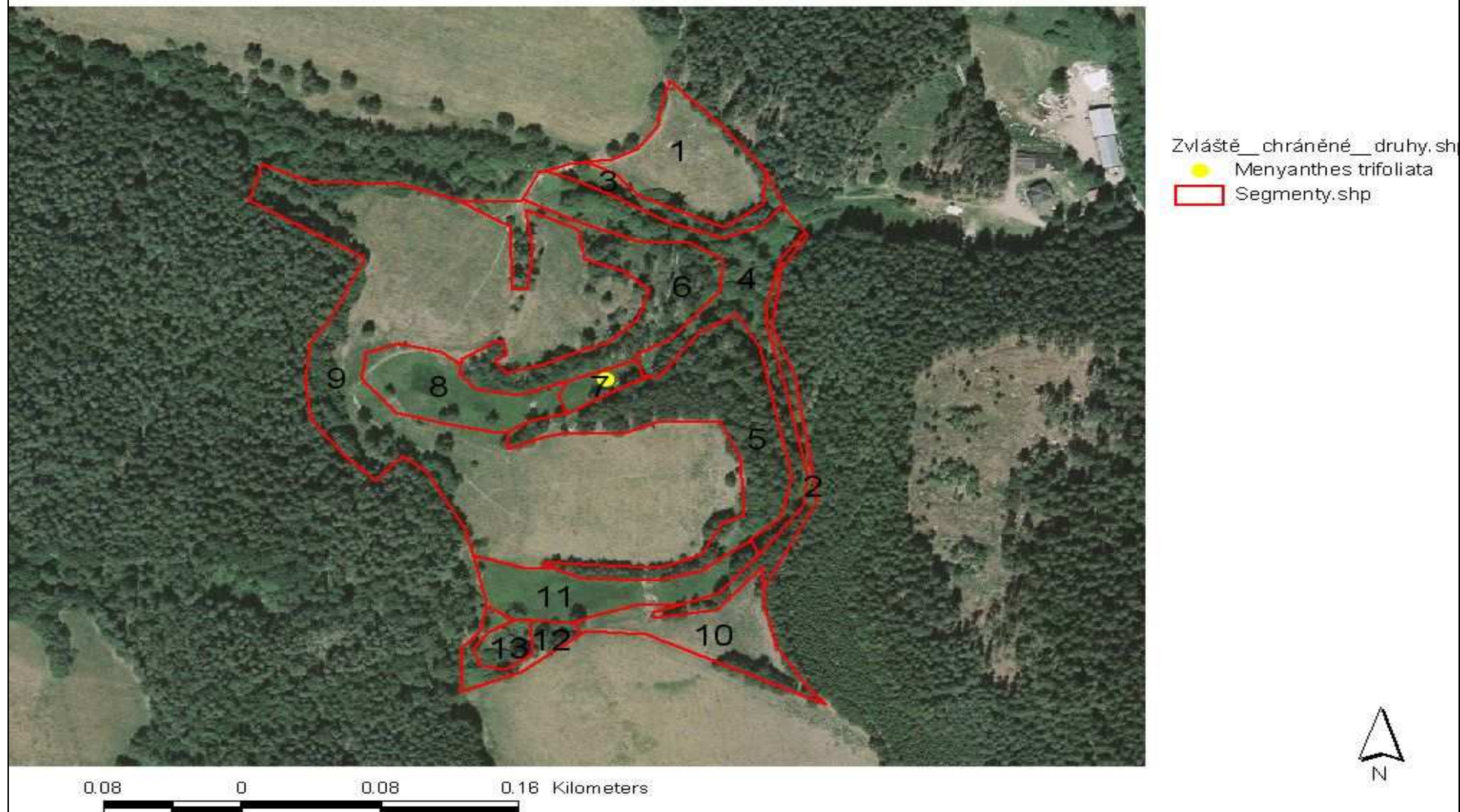
Mapa segmentů

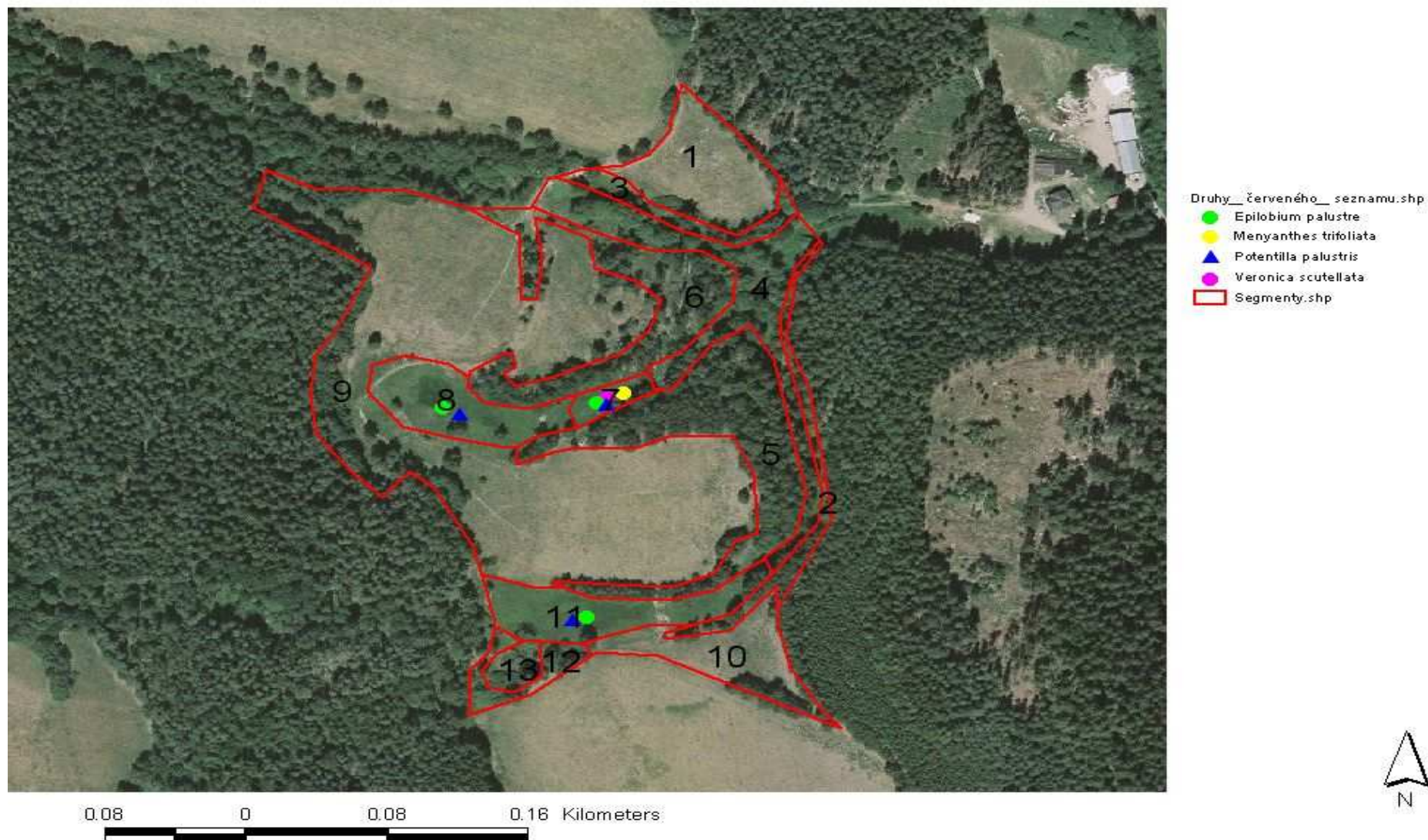
Mapa vegetačních jednotek

Mapa lokalizace zvláště chráněných druhů

Mapa lokalizace druhů červeného seznamu

Mapa lokalizace významných invazních druhů

